HE 211/2020; vastine

25.2.2021 GTK/852/00.07/2020

Talousvaliokunta

TALOUSVALIOKUNTA KESKIVIIKKO 2.3.2021 KLO 12.15 / HE 211/2020 VP ASIANTUNTIJAPYYNTÖ TEM/MANELIUS/ VASTINE

GTK on toiminut usean vuoden ajan kansainvälisten maksullisten vientihankkeiden toteuttajana Afrikassa, Lähi-Idässä ja Aasiassa, joko itsenäisesti tai yhteistyössä kansallisten ja kansainvälisten yritysten kanssa. Nämä hankkeet ovat olleet merkittävä osa GTK:n maksullista toimintaa kotimaisen toiminnan lisänä ja osaltaan tukeneet Suomen kestävän kehityksen tavoitteita esimerkiksi mineraalivarojen hallinnan, ruokaturvan tai vesihuollon alueilla.

GTK:n toiminnan luonne kansainvälisissä vientihankkeissa on **osittain muuttunut suoran kahdenvälisen sopimuskumppanuuden suuntaan aikaisemman kehitysyhteistyön tai Maailmanpankin lainoituksen varassa toteutettujen toimeksiantojen sijasta**. GTK:n suora sopimuskumppanuus yhdessä kansainvälisten yritysten kanssa suhteessa kohdemaiden asiakasorganisaatioihin eroaa muun muassa sopimusehtojen ja veromenettelyiden osalta aikaisemmasta ja on näistä syistä arvioitu riskialttiimmaksi toiminnaksi.

Erityisesti riskejä aiheuttavat kansainvälisen maksullisen toiminnan saamisiin ja veroihin liittyvät asiat, koska kohdemaiden ja Suomen välillä ei yleensä ole verosopimuksia. Kohdemaiden verolainsäädännön soveltamista koskevat selvitykset osoittavat soveltamisen voivan olla vaikeasti ennakoitavaa. Hankkeen lopullinen vero-oikeudellinen luonne voi selvitä vasta tehdyn toimeksiannon jälkeen. Perustettavan yhtiön liikeideana on toteuttaa kansainvälisiä geo-asiantuntijuutta vaativia vientitoimeksiantoja **sekä itsenäisesti että yhteistyössä alan toimijoiden (kansainväliset yritykset, muut ulkomaiset tutkimuslaitokset tai -virastot) kanssa**. Yhtiö toteuttaa pääsääntöisesti asiakaskohtaisen tarpeen perusteella räätälöityjä ratkaisuja ja kaikki toimeksiannot toteutetaan liiketaloudellisin perustein.

Kansainvälisistä vientihankkeista yhtiö hoitaisi suuremman kaupallisen riskin sisältävät hankkeet, joissa GTK toimii suorassa sopimussuhteessa tai yhteistyössä alan toimijoiden (kansainväliset yritykset, muut ulkomaiset tutkimuslaitokset tai -virastot) kanssa. Kansainvälisellä hankkeella tarkoitetaan tässä yhteydessä EU:n ulkopuolisia hankkeita. **Erilaiset vastuunjaot kaupallisista riskeistä** saattaisivat edellyttää yhtiön käyttämistä myös erilaisten rahoitusmekanismien kautta (esim. Maailmanpankki tms.) toteutettavissa hankkeissa. Näistä hankkeista ei muodostu valtiolle/GTK:lle samassa määrin riskiä, mutta muun valtion virastojen vastuun rajaamista koskevan lainsäädännön vuoksi ne saattavat olla GTK:lle juridisesti vaikeita toteuttaa.

Perustettavan yhtiön kautta toteutettava liiketoiminta ei vaaranna tai vähennä GTK:n perustehtävää luoda ja ylläpitää kansainvälisesti korkeatasoista tieteellistä geologian alan tietoa ja osaamista sekä tuottaa innovaatioita yhteiskunnan ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Yhtiö ei myöskään huolehdi toimialan tiedonkeruusta ja tietohuollosta. Yhtiö huomioi ja toimii kaikessa hanketoiminnassa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan mukaisesti sekä toiminnallaan kunnioittaa ja pyrkii edistämään kohdemaiden hyvää hallintoa ja kasvattamaan sen ympäristöosaamista. Yhtiön toiminnan kautta on myös mahdollista edistää toimialan yritysten vientitoimia alan kansainvälisillä markkinoilla.